T005 A HÀM V 99-3-Kinh 59 Sanh Diệt-Bất Lạc-Phân Biệt-Ưu Đà Na-Thọ

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

TAÏP A-HAØM QUYEÅN 3 KINH 59. SANH DIEÄT1 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû taïi vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù- veä. Baáy giôø, Theá Toân noùi vôùi caùc Tyø-kheo: “Coù naêm thoï aám. Nhöõng gì laø naêm? Saéc thoï aám; thoï, töôûng, haønh, thöùc thoï aám. Haõy quaùn saùt naêm thoï aám naøy laø phaùp sanh dieät. Nghóa laø, ‘Ñaây laø saéc; ñaây laø söï taäp khôûi cuûa saéc; ñaây laø söï dieät taän cuûa saéc. Ñaây laø thoï, töôûng, haønh, thöùc; ñaây laø söï taäp khôûi cuûa… thöùc, söï dieät taän cuûa… thöùc.’ “Theá naøo laø söï taäp khôûi cuûa saéc? Theá naøo laø söï dieät taän cuûa saéc? Theá naøo laø söï taäp khôûi cuûa thoï, töôûng, haønh, thöùc? Theá naøo laø söï dieät taän cuûa thoï, töôûng, haønh, thöùc? “Söï taäp khôûi cuûa aùi hyû laø söï taäp khôûi cuûa saéc; söï dieät taän cuûa aùi hyû laø söï dieät taän cuûa saéc. Söï taäp khôûi cuûa xuùc laø söï taäp khôûi cuûa thoï, töôûng, haønh; söï dieät taän cuûa xuùc laø söï dieät taän cuûa thoï, töôûng, haønh. Söï taäp khôûi cuûa danh saéc laø söï taäp khôûi cuûa thöùc; söï dieät taän cuûa danh saéc laø söï dieät taän cuûa thöùc. “Naøy Tyø-kheo, nhö vaäy laø söï taäp khôûi cuûa saéc, söï dieät taän cuûa saéc; ñoù laø söï taäp khôûi cuûa saéc, söï dieät taän cuûa saéc. Nhö vaäy laø söï taäp khôûi cuûa thoï, töôûng, haønh, thöùc, söï dieät taän cuûa thoï, töôûng, haønh, thöùc; ñoù laø söï taäp khôûi cuûa thoï, töôûng, haønh, thöùc, söï dieät taän cuûa thoï, töôûng, haønh, thöùc.” Baáy giôø, caùc Tyø-kheo sau khi nghe nhöõng ñieàu Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh. KINH 60. BAÁT LAÏC2 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû taïi vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-

1.

Quoác Dòch Nhaát Thieát Kinh, quyeån 4 kinh 96. Phaät Quang quyeån 3, kinh 50. Ñaïi Chaùnh, quyeån 3, kinh 59. Paøli, S. 22. 5. Samaødhi.

2.

Paøli, S. 22. 5. Samaødi.

veä. Baáy giôø, Theá Toân noùi vôùi caùc Tyø-kheo: “Coù naêm thoï aám. Nhöõng gì laø naêm? Saéc thoï aám; thoï, töôûng, haønh, thöùc thoï aám. “Laønh thay! Tyø-kheo khoâng öa saéc, khoâng khen ngôïi saéc, khoâng chaáp thuû saéc, khoâng ñaém tröôùc saéc. Laønh thay! Tyø-kheo khoâng öa thoï, töôûng, haønh, thöùc, khoâng khen ngôïi… thöùc, khoâng chaáp thuû… thöùc, khoâng ñaém tröôùc… thöùc. Vì sao? Vì neáu Tyø-kheo khoâng öa saéc, khoâng khen ngôïi saéc, khoâng chaáp thuû saéc, khoâng ñaém tröôùc saéc, thì ñoái vôùi saéc seõ khoâng öa thích, taâm ñöôïc giaûi thoaùt. Cuõng vaäy, ñoái vôùi thoï, töôûng, haønh, thöùc maø khoâng öa thöùc, khoâng khen ngôïi thöùc, khoâng chaáp thuû thöùc, khoâng ñaém tröôùc thöùc, thì ñoái vôùi thöùc seõ khoâng öa thích, taâm ñöôïc giaûi thoaùt. “Neáu Tyø-kheo khoâng öa saéc, taâm ñöôïc giaûi thoaùt. Cuõng vaäy, neáu khoâng öa thoï, töôûng, haønh, thöùc, taâm ñöôïc giaûi thoaùt, khoâng sanh khoâng dieät, bình ñaúng an truù xaû vôùi chaùnh nieäm

chaùnh trí. “Tyø-kheo naøy ñaõ bieát nhö vaäy, thaáy nhö vaäy roài, kieán chaáp lieân heä bieân teá quaù khöù3 vónh vieãn dieät taän khoâng dö taøn. Khi kieán chaáp lieân heä bieân teá quaù khöù vónh vieãn dieät taän khoâng dö taøn, thì kieán chaáp lieân heä bieân teá vò lai cuõng vónh vieãn dieät taän khoâng dö taøn. Khi kieán chaáp lieân heä bieân teá vò lai cuõng vónh vieãn dieät taän khoâng dö taøn, thì kieán chaáp lieän heä bieân teá quaù khöù vaø bieân teá vò lai cuõng dieät taän khoâng dö taøn, khoâng coøn gì ngaên che. Khi ñaõ khoâng coøn gì ngaên che, thì ñoái vôùi caùc theá gian ñeàu khoâng coù gì ñeå chaáp thuû. Khoâng chaáp thuû neân cuõng khoâng coù gì ñeå mong caàu. Khoâng coù gì ñeå mong caàu, neân töï mình chöùng ngoä Nieát-baøn: Ta, söï sanh ñaõ döùt, phaïm haïnh ñaõ laäp, nhöõng ñieàu caàn laøm ñaõ laøm xong, töï bieát khoâng coøn taùi sanh ñôøi sau nöõa.” Baáy giôø, caùc Tyø-kheo sau khi nghe nhöõng ñieàu Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh.

3. Tieàn teá bieân teá phía tröôùc, chæ quaù khöù toái sô: ñôøi tröôùc ta hieän höõu hay khoâng hieän höõu?

KINH 61. PHAÂN BIEÄT (1)4 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû taïi vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù- veä. Baáy giôø, Theá Toân noùi vôùi caùc Tyø-kheo: “Coù naêm thoï aám. Nhöõng gì laø naêm? Saéc, thoï, töôûng, haønh, thöùc thoï aám. “Theá naøo laø saéc thoï aám? Nhöõng gì laø saéc, taát caû chuùng ñeàu laø boán ñaïi vaø saéc do boán ñaïi taïo. Ñoù goïi laø saéc thoï aám. Laïi nöõa, saéc kia laø voâ thöôøng, khoå, laø phaùp bieán dòch. Neáu saéc thoï aám naøy vónh vieãn bò ñoaïn tröø khoâng dö taøn, roát raùo xaû ly, dieät taän, ly duïc, tòch dieät, caùc saéc thoï aám khaùc khoâng töông tuïc, khoâng xuaát hieän, khoâng khôûi leân, thì ñoù goïi laø vi dieäu, cuõng goïi laø tòch tónh, cuõng goïi laø xaû ly taát caû höõu dö, aùi taän, voâ duïc, dieät taän, Nieát-baøn. “Theá naøo laø thoï thoï aám? Ñoù laø saùu thoï thaân. Nhöõng gì laø saùu? Thoï phaùt sanh do xuùc con maét; thoï phaùt sanh do xuùc cuûa tai, muõi, löôõi, thaân, yù. Ñoù goïi laø thoï thoï aám. Laïi nöõa, thoï thoï aám naøy laø voâ thöôøng, khoå, laø phaùp bieán dòch, cho ñeán, dieät taän, Nieát-baøn. “Theá naøo laø töôûng thoï aám? Ñoù laø saùu töôûng thaân. Nhöõng gì laø saùu? Töôûng phaùt sanh do xuùc con maét; cho ñeán, töôûng phaùt sanh do xuùc cuûa yù. Ñoù goïi laø töôûng thoï aám. Laïi nöõa, töôûng thoï aám naøy laø voâ thöôøng, khoå, laø phaùp bieán dòch, cho ñeán, dieät taän, Nieát-baøn. “Theá naøo laø haønh thoï aám? Ñoù laø saùu tö thaân. Nhuõng gì laø saùu? Tö phaùt sanh do xuùc con maét; cho ñeán, tö phaùt sanh do xuùc cuûa yù. Ñoù goïi laø haønh thoï aám. Laïi nöõa, haønh thoï aám naøy laø voâ thöôøng, khoå, laø phaùp bieán dòch, cho ñeán, dieät taän, Nieát-baøn. “Theá naøo laø thöùc thoï aám? Ñoù laø saùu thöùc thaân. Nhöõng gì laø saùu? Thöùc thaân con maét; cho ñeán yù thöùc thaân, ñoù goïi laø thöùc thoï aám. Laïi nöõa, thöùc thoï aám naøy laø voâ thöôøng, khoå, laø phaùp bieán dòch, cho ñeán, dieät taän, Nieát-baøn. “Naøy caùc Tyø-kheo, neáu ñoái vôùi phaùp naøy maø duøng trí tueä tö duy, quaùn saùt, phaân bieät, nhaãn thoï, ñoù goïi laø tuøy tín haønh, sieâu thaêng, ly

sanh5, vöôït qua khoûi ñòa vò phaøm phu. Neáu chöa ñaït ñöôïc quaû Tu-ñaø- hoaøn, maø nöûa chöøng khoâng cheát, thì chaéc chaén seõ ñaït ñöôïc quaû Tu-ñaø- hoaøn. “Naøy caùc Tyø-kheo, neáu ñoái vôùi phaùp naøy, maø baèng taêng thöôïng trí tueä, tö duy quaùn saùt, nhaãn thoï, thì ñoù goïi laø tuøy phaùp haønh, sieâu thaêng, ly sanh, vöôït qua khoûi ñòa vò phaøm phu. Neáu chöa ñaït ñöôïc quaû Tu-ñaø-hoaøn, maø nöûa chöøng khoâng cheát, thì chaéc chaén seõ ñaït ñöôïc quaû Tö-ñaø-hoaøn. “Naøy Tyø-kheo, ñoái vôùi phaùp naøy neáu baèng trí tueä chaân chaùnh maø quaùn saùt6 nhö thaät, ba keát ñöôïc bieát laø hoaøn toaøn ñoaïn tröø7; ñoù laø, thaân kieán, giôùi thuû, nghi. Tyø-kheo, ñoù goïi laø quaû Tu-ñaø-hoaøn, seõ khoâng rôi vaøo ñöôøng aùc, quyeát ñònh thaúng ñeán Chaùnh giaùc8, baûy laàn sanh qua laïi giöõa trôøi, ngöôøi, cuoái cuøng seõ cöùu caùnh bieân teá cuûa khoå. “Naøy Tyø-kheo, neáu ñoái vôùi phaùp naøy neáu duøng trí tueä chaân chaùnh maø quaùn saùt nhö thaät, taâm seõ khoâng khôûi leân laäu hoaëc, thì goïi laø A-la-haùn. Khi caùc laäu ñaõ saïch roài, thì nhöõng gì caàn laøm ñaõ laøm xong, truùt boû gaùnh naëng, ñaït ñöôïc muïc ñích cuûa mình9, caùc keát söû höõu10 döùt saïch, chaùnh trí, taâm ñaït ñöôïc giaûi thoaùt.” Baáy giôø, caùc Tyø-kheo sau khi nghe nhöõng ñieàu Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh. KINH 62. PHAÂN BIEÄT (2) Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû taïi vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù- veä. Baáy giôø, Theá Toân noùi vôùi caùc Tyø-kheo:

5.

Sieâu thaêng ly sanh cuõng noùi nhaäp chaùnh taùnh ly sanh.
Saùt-na ñaàu tieân chöùng Döï löu, theå nhaäp baûn taùnh cuûa Thaùnh, rôøi khoûi baûn taùnh phaøm phu.

6.

Nguyeân Haùn: ñaúng quaùn töùc Paøli: samanupassati.

7.

Taän ñoaïn trí hoaëc noùi laø ñoaïn bieán tri, hay bieán tri ñoaïn: ñoaïn tröø roát raùo, toaøn dieän.

8.

Trong baûn: tam-boà-ñeà töùc Paøli: sambodhi.

9.

Haùn: ñaõi ñaéc kyû lôïi

10.

Höõu keát, phieàn naõo daãn ñeán taùi sanh, troùi buoäc vaøo taùi sanh. Paøli: bhavasaöyojana.

“Coù naêm thoï aám. Ñoù laø, saéc thoï aám; thoï, töôûng, haønh, thöùc thoï aám. Keû phaøm phu ngu si khoâng hoïc, khoâng trí tueä, voâ minh, ñoái vôùi naêm thoï aám sanh ra heä phöôïc bôûi ngaõ kieán, khieán cho taâm bò heä phöôïc maø sanh ra tham duïc. “Naøy Tyø-kheo, ña vaên Thaùnh ñeä töû coù trí tueä, coù minh, thì ñoái vôùi naêm thoï aám naøy khoâng bò heä phöôïc bôûi ngaõ kieán khieán taâm bò troùi

buoäc dính maéc maø khôûi leân tham duïc. “øVì sao keû phaøm phu ngu si khoâng hoïc, khoâng trí tueä, khoâng saùng suoát, ñoái vôùi naêm thoï aám, bò heä phöôïc bôûi ngaõ kieán, khieán cho taâm bò troùi buoäc dính maéc maø sanh ra tham duïc? Naøy Tyø-kheo, keû phaøm phu ngu si khoâng hoïc, khoâng trí tueä, khoâng saùng suoát, thaáy raèng saéc laø ngaõ, laø khaùc ngaõ, hay ôû trong nhau. Cuõng vaäy, thaáy thoï, töôûng, haønh, thöùc laø ngaõ, khaùc ngaõ, hay ôû trong nhau. Nhöõng keû phaøm phu ngu si khoâng hoïc, khoâng trí tueä, khoâng saùng suoát nhö vaäy, ñoái vôùi naêm thoï aám noùi laø ngaõ vaø bò heä phöôïc, laøm cho taâm bò heä phöôïc maø sanh ra tham duïc. “Vì sao Thaùnh ñeä töû, coù trí tueä, saùng suoát, khoâng ñöôïc noùi laø bò ngaõ heä phöôïc, khieán keát buoäc taâm maø sanh tham duïc? Vì khoâng thaáy saéc laø ngaõ, khaùc ngaõ, hay ôû trong nhau. Cuõng vaäy, ñoái vôùi thoï, töôûng, haønh, thöùc khoâng thaáy laø ngaõ, khaùc ngaõ, hay ôû trong ngaõ. Nhö vaäy, Thaùnh ñeä töû, coù trí tueä, saùng suoát, ñoái vôùi naêm thoï aám khoâng bò ngaõ heä phöôïc, ñeå khieán troùi buoäc taâm maø sanh ra tham duïc. Neáu nhöõng gì thuoäc veà saéc, hoaëc quaù khöù, hoaëc hieän taïi, hoaëc vò lai; hoaëc trong, hoaëc ngoaøi; hoaëc thoâ, hoaëc teá; hoaëc toát, hoaëc xaáu; hoaëc xa, hoaëc gaàn, neân quaùn saùt chaân chaùnh taát caû ñeàu laø voâ thöôøng. Cuõng vaäy, ñoái vôùi thoï, töôûng, haønh, thöùc, hoaëc laø quaù khöù, hoaëc hieän taïi, hoaëc vò lai; hoaëc trong, hoaëc ngoaøi; hoaëc thoâ, hoaëc teá; hoaëc toát, hoaëc xaáu; hoaëc xa, hoaëc gaàn, thì cuõng neân quaùn saùt chaân chaùnh taát caû ñeàu laø voâ thöôøng.” Baáy giôø, caùc Tyø-kheo sau khi nghe nhöõng ñieàu Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh.

KINH 63. PHAÂN BIEÄT (3)11 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû taïi vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù- veä. Baáy giôø, Theá Toân noùi vôùi caùc Tyø-kheo: “Coù naêm thoï aám. Ñoù laø, saéc thoï aám; thoï, töôûng, haønh, thöùc thoï aám. Naøy Tyø-kheo, neáu coù Sa-moân, Baø-la-moân naøo chuû tröông coù ngaõ, taát caû y treân naêm thoï aám naøy maø chuû tröông coù ngaõ. Nhöõng gì laø naêm? Caùc Sa-moân, Baø-la-moân, ôû nôi saéc thaáy laø ngaõ, khaùc ngaõ, hay ôû trong nhau. Cuõng vaäy, ôû nôi thoï, töôûng, haønh, thöùc thaáy laø ngaõ, khaùc ngaõ, hay ôû trong nhau. Nhö vaäy, keû phaøm phu ngu si khoâng hoïc, chaáp ngaõ, voâ minh, phaân bieät maø quaùn saùt nhö vaäy, khoâng lìa ngaõ sôû12. Do khoâng lìa ngaõ sôû, nhaäp vaøo caùc caên13. Khi nhaäp vaøo caùc caên roài thì seõ sanh ra xuùc. Saùu xuùc duyeân vaøo nhöõng gì ñöôïc xuùc, phaøm phu ngu si khoâng hoïc sanh ra khoå vui, töø ñoù phaùt sanh ra nhöõng caùi naøy vaø nhöõng caùi khaùc, ñoù laø saùu xuùc thaân. Nhöõng gì laø saùu? Xuùc nhaäp xöù cuûa maét; xuùc nhaäp xöù cuûa tai, muõi, löôõi, thaân, yù. “Naøy Tyø-kheo, coù yù giôùi, phaùp giôùi, voâ minh giôùi. Phaøm phu ngu si khoâng hoïc ñöôïc chaïm bôûi voâ minh xuùc neân noùi laø höõu, noùi laø voâ, noùi laø vöøa höõu vöøa voâ, noùi laø chaúng phaûi höõu chaúng phaûi voâ, noùi laø ta hôn heát, noùi laø töông tôï, ta bieát, ta thaáy. “Laïi nöõa, naøy Tyø-kheo, ña vaên Thaùnh ñeä töû, khi truï vaøo saùu xuùc nhaäp xöù maø coù theå nhaøm chaùn xa lìa voâ minh, coù theå sanh ra minh, ngöôøi ñoù ñoái vôùi voâ minh maø ly duïc, sanh ra minh, neân chaúng höõu, chaúng voâ, chaúng phaûi vöøa höõu

vöøa voâ, chaúng phaûi chaúng höõu, chaúng voâ, chaúng phaûi coù ta hôn, chaúng phaûi coù ta keùm, chaúng phaûi coù ta baèng, ta bieát, ta thaáy. Khi bieát nhö vaäy, thaáy nhö vaäy roài thì voâ minh xuùc khôûi leân tröôùc kia seõ dieät vaø minh xuùc sau seõ taäp khôûi.”

11.

Paøli, S. 22. 47. Samanupassanaø.

12.

Paøli: samanupassanaø asmi ti cassa avigataö, quaùn saùt nhö vaäy thì khoâng rôøi khoûi yù töôûng “Toâi hieän höõu” (ngaõ kieán).

13.

Paøli: avigate paócanaö indriyaønaö avakkanti hoti, khi khoâng rôøi, naêm caên coù loái vaøo.

Baáy giôø, caùc Tyø-kheo sau khi nghe nhöõng ñieàu Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh. KINH 64. ÖU-ÑAØ-NA14 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû taïi giaûng ñöôøng Loäc-töû-maãu trong Ñoâng-vieân, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø, buoåi chieàu, sau giôø Theá Toân töø thieàn tònh daäy, ñeán giaûng ñöôøng, vaøo trong nhaø giaûng, traûi toøa ngoài tröôùc ñaïi chuùng. Roài thì, Theá Toân noùi keä Öu-ñaø-na: Phaùp khoâng coù toâi ta, Cuõng laïi khoâng cuûa ta; Cuõng seõ khoâng coù ta, Cuûa ta töø ñaâu sanh? Tyø-kheo giaûi thoaùt15 ñaây, Ñoaïn tröø haï phaàn keát16. Baáy giôø, coù Tyø-kheo töø choã ngoài ñöùng daäy, tròch aùo vai beân phaûi, quyø goái phaûi saùt ñaát, chaép tay baïch Phaät raèng: “Theá naøo laø khoâng coù toâi ta, cuõng laïi khoâng cuûa ta, cuõng seõ khoâng coù ta, cuûa ta töø ñaâu sanh? Tyø-kheo giaûi thoaùt ñaây, ñoaïn tröø haï phaàn keát?” Phaät baûo Tyø-kheo: “Phaøm phu ngu si khoâng hoïc, chaáp saéc laø ngaõ, khaùc ngaõ, hay ôû trong nhau; ñoái vôùi thoï, töôûng, haønh, thöùc cho laø ngaõ, khaùc ngaõ, hay ôû trong nhau. Ña vaên Thaùnh ñeä töû, khoâng thaáy saéc laø ngaõ, khaùc ngaõ, hay ôû trong nhau; cuõng khoâng thaáy thoï, töôûng, haønh, thöùc laø ngaõ, khaùc ngaõ, hay ôû trong nhau; cuõng chaúng phaûi laø ngöôøi bieát, cuõng chaúng phaûi laø

14.

Paøli, S. 22. 55. Udaønaö.

15.

Haùn: giaûi thoaùt Paøli: evaö muccamaøno, khi laõnh hoäi (thaéng giaûi) nhö vaäy.

Baûn Haùn ñoïc laø muttamaøno.

16.

Haï phaàn keát chæ naêm phieàn naõo daãn ñeán taùi sanh Duïc giôùi.

Paøli:

orambhaøgiyaøni saöyojaøni.

ngöôøi thaáy. Saéc naøy laø voâ thöôøng. Thoï, töôûng, haønh, thöùc laø voâ thöôøng. Saéc laø khoå. Thoï, töôûng, haønh, thöùc laø khoå. Saéc laø voâ ngaõ. Thoï, töôûng, haønh, thöùc laø voâ ngaõ. Saéc naøy seõ khoâng toàn taïi. Thoï, töôûng, haønh, thöùc

seõ khoâng toàn taïi. Vì saéc naøy seõ huûy hoaïi17. Thoï, töôûng, haønh, thöùc seõ huûy hoaïi. Cho neân, chaúng coù ngaõ, chaúng coù ngaõ sôû vaø cuõng seõ chaúng coù ngaõ, ngaõ sôû. Neáu ai giaûi thoaùt nhö vaäy, thì seõ ñoaïn tröø ñöôïc naêm keát söû haï phaàn.” Baáy giôø, Tyø-kheo kia baïch Phaät raèng: “Baïch Theá Toân, khi ñaõ ñoaïn tröø naêm keát söû haï phaàn roài, laøm sao ñeå ngay trong ñôøi naøy töï bieát, töï taùc chöùng, thaønh töïu vaø an truù vôùi söï dieät taän caùc laäu, voâ laäu taâm giaûi thoaùt, tueä giaûi thoaùt, bieát raèng: ‘Ta, söï sanh ñaõ döùt, phaïm haïnh ñaõ laäp, nhöõng gì caàn laøm ñaõ laøm xong, töï bieát khoâng coøn taùc sanh ñôøi sau nöõa’?” Phaät baûo Tyø-kheo: “Phaøm phu chuùng sanh ngu si khoâng hoïc ôû choã khoâng sôï haõi maø sanh ra sôï haõi. Phaøm phu chuùng sanh ngu si khoâng hoïc sanh ra söï sôï haõi raèng khoâng ngaõ, khoâng ngaõ sôû; caû hai seõ chaúng sanh. “Do vin baùm18 maø coù boán truù xöù cuûa thöùc19. Thöùc truï nôi saéc, vin baùm saéc, ham muoán saéc, ñeå taêng tieán, sanh tröôûng roäng lôùn. Thöùc truù nôi thoï, töôûng, haønh, vin baùm haønh, ham muoán haønh, ñeå taêng tieán, sanh tröôûng roäng lôùn. Tyø-kheo, thöùc ôû nôi naøy, hoaëc ñeán, hoaëc ñi, hoaëc ôû, hoaëc khôûi, hoaëc dieät, taêng tieán, sanh tröôûng roäng lôùn. Neáu noùi raèng laïi coù phaùp khaùc vaø ôû ñoù thöùc hoaëc ñeán, hoaëc ñi, hoaëc ôû, hoaëc khôûi, hoaëc dieät, taêng tieán, sanh tröôûng roäng lôùn; thì ñaây chæ coù treân ngoân thuyeát, chöù neáu hoûi ñeán, thì seõ khoâng bieát, chæ taêng theâm ngu si, vì chuùng chaúng phaûi laø caûnh giôùi. Vì sao? Tyø-kheo, xa lìa tham duïc cuûa saéc giôùi, thì trieàn phöôïc cuûa yù sanh20 ñoái vôùi saéc cuõng seõ bò ñoaïn tröø. Khi trieàn phöôïc cuûa y sanh ñoái vôùi saéc bò ñoaïn tröø roài, thì söï vin baùm cuûa thöùc cuõng seõ bò ñoaïn tröø. Khi aáy, thöùc khoâng coù choã truù, cuõng

17.

Haùn: hoaïi höõu . Paøli: ruøpaö vibhavissati, seõ huûy dieät, seõ khoâng toàn taïi.

18.

Haùn: phan duyeân

19.

Töù thöùc truù

20.

YÙ sanh cuõng noùi yù sôû thaønh ; ñaây chæ thaân ñöôïc taùc thaønh bôûi yù khi taùi sanh vaøo trong Saéc giôùi.

khoâng taêng tieán, sanh tröôûng roäng lôùn trôû laïi. Khi trieàn phöôïc cuûa yù sanh ñoái vôùi thoï, töôûng, haønh giôùi, neáu ñaõ lìa tham duïc roài, thì söï vin baùm cuûa thöùc cuõng seõ bò ñoaïn tröø. Khi aáy, thöùc khoâng coù choã truù, cuõng khoâng taêng tieán, sanh tröôûng roäng lôùn trôû laïi. Vì thöùc khoâng choã truï, neân khoâng taêng tröôûng. Vì khoâng taêng tröôûng neân khoâng coù gì ñeå taïo taùc. Vì khoâng coù gì ñeå taïo taùc cho neân ñöôïc an truï. Vì ñaõ an truï neân bieát ñuû. Vì ñaõ bieát ñuû neân ñöôïc giaûi thoaùt. Vì ñaõ giaûi thoaùt neân ñoái vôùi caùc theá gian ñeàu khoâng coù gì ñeå chaáp thuû. Vì khoâng coù gì ñeå chaáp thuû neân khoâng coù gì

ñeå ñaém tröôùc. Vì khoâng coù gì ñeå ñaém tröôùc neân töï mình giaùc ngoä Nieát-baøn: 'Ta, söï sanh ñaõ döùt, phaïm haïnh ñaõ laäp, nhöõng gì caàn laøm ñaõ laøm xong, töï bieát khoâng coøn taùi sanh ñôøi sau nöõa.' "Naøy Tyø-kheo, Ta noùi thöùc khoâng truï Ñoâng, Taây, Nam, Baéc, boán beân, treân, döôùi, ngoaïi tröø ngay trong hieän taïi maø muoán nhaäp Nieát-baøn, dieät taän, tòch tónh, thanh löông." Baáy giôø, caùc Tyø-kheo sau khi nghe nhöõng ñieàu Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh. Baøi keä toùm taét: Sanh dieät vaø baát laïc, Vaø ba kinh phaân bieät, Quaùn saùt veà tham tröôùc, Ñoù laø Öu-ñaø-na. KINH 65. THOÏ21 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû taïi vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù- veä. Baáy giôø, Theá Toân noùi vôùi caùc Tyø-kheo: "Neân luoân luoân tu taäp phöông tieän thieàn tö22, cho trong taâm mình tónh laëng. Vì sao? Vì Tyø-kheo luoân tu taäp phöông tieän thieàn tö, thì

21.

Quoác Dòch, phaåm 12, quyeån 4. Paøli, S. 22. 5. Samaødhi (xem caùc kinh 59-62); S. 22. 6. Paæisallaøna.

22.

Thieàn tö Paøli: paæisallaøna, soáng coâ ñoäc taïi moät nôi thanh vaéng; yeån toïa, ñoäc cö.

trong taâm mình seõ ñöôïc tónh laëng, neân quaùn saùt nhö thaät. Theá naøo laø quaùn saùt nhö thaät? Ñaây laø saéc, ñaây laø söï taäp khôûi cuûa saéc, ñaây laø söï dieät taän cuûa saéc; ñaây laø thoï, töôûng, haønh, thöùc, ñaây laø söï taäp khôûi cuûa… thöùc, ñaây laø söï ñoaïn taän cuûa… thöùc. "Theá naøo laø söï taäp khôûi cuûa saéc? Söï taäp khôûi cuûa thoï, töôûng, haønh, thöùc? Phaøm phu ngu si voâ hoïc neân ñoái vôùi caùc thoï khoå, laïc, khoâng khoå khoâng laïc, khoâng quaùn saùt nhö thaät raèng ñaây laø söï taäp khôûi cuûa thoï, söï dieät taän cuûa thoï, vò ngoït cuûa thoï, söï tai haïi cuûa thoï, söï xuaát ly cuûa thoï. Vì khoâng bieát quaùn saùt nhö thaät, neân ñoái vôùi thoï laïi öa thích tham ñaém maø sanh ra chaáp thuû vaø thuû duyeân höõu, höõu duyeân sanh, sanh duyeân laõo, beänh, töû, öu, bi, khoå, naõo; khoái lôùn ñau khoå nhö vaäy töø taäp maø sanh. Ñoù goïi laø söï taäp khôûi cuûa saéc. Ñoù laø söï taäp khôûi cuûa thoï, töôûng, haønh, thöùc. "Theá naøo laø söï dieät taän cuûa saéc? Söï dieät taän cuûa thoï, töôûng, haønh, thöùc? Ña vaên Thaùnh ñeä töû ñoái vôùi caùc thoï khoå, laïc, khoâng khoå khoâng laïc, quaùn saùt nhö thaät raèng ñaây laø söï taäp khôûi cuûa thoï, söï dieät taän cuûa thoï, vò ngoït cuûa thoï, söï tai haïi cuûa thoï, söï xuaát ly cuûa thoï. Vì quaùn saùt nhö thaät neân ñoái vôùi thoï söï öa thích ñaém tröôùc bò ñoaïn tröø. Vì söï ñaém tröôùc ñaõ bò ñoaïn tröø, neân chaáp thuû cuõng bò dieät. Vì thuû ñaõ bò dieät, neân höõu cuõng bò dieät. Vì höõu ñaõ bò dieät, neân sanh cuõng bò dieät. Vì sanh ñaõ bò dieät, cho neân laõo, beänh, töû, öu, bi, khoå, naõo cuõng bò dieät; khoái lôùn ñau khoå nhö vaäy taát caû ñeàu dieät. Ñoù goïi laø saéc dieät. Ñoù goïi laø thoï, töôûng, haønh, thöùc dieät. Cho neân naøy Tyø-kheo, haõy luoân luoân tu taäp phöông tieän thieàn tö, cho taâm mình luoân tónh laëng. Tyø-kheo an truï thieàn tö, thì beân trong taâm luoân tónh laëng, noã löïc sieâng naêng phöông tieän quaùn saùt nhö thaät." Baáy giôø, caùc Tyø-kheo sau khi nghe nhöõng ñieàu

Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh. Cuõng nhö kinh Quaùn saùt, cuõng vaäy, coù möôøi hai kinh23 tieáp theo laø Phaân bieät, Chuûng chuûng phaân bieät, Tri, Quaûng tri, Chuûng chuûng tri, Thaân caän, Thaân caän tu taäp, Nhaäp, Xuùc vaø Chöùng.

23. Trong baûn Ñaïi Chaùnh, ghi laø hai kinh. Theo caùc baûn, Phaät Quang, Quoác Dòch vaø AÁn Thuaän, ñeàu ñính chính laø möôøi hai.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.